محمد معصوم هوتک / مختصات افغانستان، بخش: نخبگان و مشاهیر   تاریخ ۲۰۲۰/۱۰/۱۴

د اکاډمیسن پوهاند عبدالشکور رشاد پېژندنه

افغان جرمن انلاین پورټال ژمنه کړې ده چې «د افغانستان لوی قاموس» له لارې د هېواد ځینې خدمتګاران خپلو لوستونکو ته وروپېژني .
»د افغانستان لوی قاموس» په خپله لمن کې د ګڼو علمي، هنري، ژبنیو (مجمع اللغات، تاریخ، جغرافیه، کرنه، اقتصاد او...) لغاتو د راټولولو او خوندي کولو سربېره، پټیلي ده چې د «شاعرانو، لیکوالو، هنرمندانو، سیاستوالو، خدمتګارانو او...» په کټګورۍ کې چې د اثارو، مقالو شعرونو او یا نورو برخو کې د لاسته راوړنو څښتنان اوسي، په لنډ ډول معرفي او خپلو لوستونکو ته یې په انلاین بڼه وروپېژني .
افغان جرمن انلاین پورټال خپله دنده ګڼي چې له توپیر او شخصي حُب او بُغض پرته په یاده برخه کې هغه اغلي او ښاغلي معرفي کړي چې افغان، افغانستان او افغان ټولنې ته یې خدمت کړی وي او یو څه تری پاتې وي.

محمد معصوم هوتک

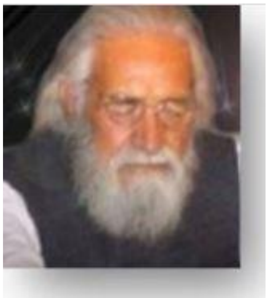

اکایمیسن پوهاند عبدالشکور رشاد د افغانستان او سیمي په سطحه کې ستر محقق، وتلی ادیب، منلی ژبپوه ، پیاوړی استاد او خوږ ژبی شاعر وو چې د ۱۳۰۰ هـ ش کال د عقرب پر ۲۳مه = د ۱۹۲۱ع کال د نومبر ۱۴مه د کندهار ښار د بابړو په کوڅه کې زیږېدلی وو.
پلار ئې عبدالغفور خان نومېدی اوعلم دوسته او مخور سړی وو. په پارسي، عربي، اردو او انګرېزي ژبو پوهېدی. نیکه ئې حاجي محمد ایاز خان د خپل وخت مشهور سوداګر وو.
د دوی کورنۍ د لوی احمد شاه بابا د پاچهۍ په کلونو کې پېژندل سوې او شتمنه کورنۍ وه.
د احمد شاهي عصر مشهور شخصیت او د لوی احمد شاه بابا د لمسي شاه زمان سدوزي خسر امین الملک نورمحمد خان بابړ د همدې کورنۍ سړی وو.
پوهاند عبدالشکور رشاد لومړنۍ زده کړې له خپل دانشمند پلار څخه وکړې او تر هغه وروسته ښوونځي ته شامل او په ۱۹۳۳ع کې ځني فارغ سو. له ښوونځي څخه تر فارغېدو وروسته ئې سمدستي د ښوونکي په توګه رسمي دنده پیل کړه چې د سِن د لږوالي له امله به ئې" کوچنی ښوونکی" باله.
په ۱۹۴۶ ع کال د کندهار ښار د مشورتي ټولني مشر او یو کال وروسته د کندهار د بلدیې ریاست (ښاروالي) مرستیال وټاکل سو. کله چې د شاه محمود خان د صدارت پر مهال په هیواد کې دیموکراسي اعلان سوه او ګوندونه تشکیل سول، په کندهار کې د ویښ زلمیانو له ډېرو فعالوغړو څخه یو هم پوهاند رشاد وو چې د ملي شورا په انتخاباتو کې ئې د ویښ زلمیانو د نماینده په توګه برخه واخیستله خو په انتخاباتو کې د حکومت د مداخلې له امله بریالی نه سو.
تر ۱۹۴۷ع کال وروسته هندوستان ته ولاړ. هورې ئې هندي، اردو، سانسکریت او انګرېزي ژبې زده کړې او د پښتنو د تاریخ په اړه ئې ژور تحقیقات سر ته ورسول . هیواد ته تر راتګ وروسته په ۱۹۵۷ع کال د پښتو ټولني مسلکي غړی او پر څنګ ئې د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي د استاد په توګه مقرر سو. په همدې وخت کې ئې د پوهنتون د استادۍ

پر ښنګ د پښتو ټولني د مسلکي مرستیالی دنده هم پر مخ وړله. په دغه وخت کي د پښتو ټولني د ریاست وظیفه د اردوانښاد ګل پاچا الفت پر غاړه وه.
په ۱۹۶۱ع کال د پخواني شوروي اتحاد د لنینګراد (اوسنی پیترزبورګ) ښار د ختیځ پیژندني په انستیتوت کي د پښتو ځانګي د استاد په توګه مقرر سو او دوه نیم کاله ئې دغه وظیفه مخ ته یووړه. په دغه وخت کي روسي ژبه زده کړه. هیواد ته تر بیرته راتګ وروسته ئې د ژبو او ادبیاتو پوهنځي په پښتو ډیپارټمنټ کي د استاد او ددغه ډیپارټمنټ د مشر (شف) په توګه وظیفي ته دوام ورکړ. په ۱۹۷۴ع کال ئې د پوهاندۍ علمي رتبې ته ارتقا وکړه. دې دندې ته ئې د ۱۹۷۸ع کال د ثور تر کودتاه پوري دوام ورکړ او ددغي کودتاه په لومړیو میاشتو کي تقاعد ته سوق سو خو له پوهنتون او د علومو له اکاډیمی سره ئې علمي همکاري جاري وساتله. پوهاند رشاد ته په ۲۰۰۳ع کال په جلال آباد ښار کي دده په ویاړ جوړ سوي سیمینار په ترڅ کي د" علامه" لقب ورکول سو.
پوهاند رشاد پر افغانستان باندي د روسي یرغل او اشغال په کلونو کي ئې د روسي اشغالګرانو پر ضد شعرونه په مستعارو نومونو د کلیفورنیا، ناروې، جرمني، اتریش، هند، پیښور او کراچي په افغاني نشراتو کي خپرول او د ژوند تر وروستی سلګۍ ئې د استبداد او بلواکۍ پر خلاف اشعار وویل.د علامه رشاد سیاسي افکار د هیوادپالني، ملتپالني او خپلواکۍ غوښتني پر بنسټ ولاړ وواو د ټولنیزو ریفورمونو او ډیموکراسۍ په پلوي ئې هر وخت د منورینو خوا نیولې وه.
دده آثار او تحقیقات دده په ژوند کي لا پر افغانستان سربېره په هند، پاکستان او د منځنی آسیا په هیوادو کي لوستونکي درلودل او د سیمي او نړۍ په علمي ټولنو کي پیژندل سوی افغان عالم وو.ده د خپل برکتناک ژوند په اوږدو کي په سوونو شاګردان وروزل چي ځیني ئې اوس په نړیواله سطحه کي مطرح پوهان دي. دده د څېړنو په نتیجه کي د پښتو ادب ، ژبي او تاریخ خورا غامض او پرله پیچلي مسایل روښانه او حل سوي دي او پښتو ادب، ژبي او تاریخ ته ئې تر شپیتو زیات چاپي او تر اتیا زیات ناچاپ آثار پرېښول.
علامه عبدالشکور رشاد د ۱۳۸۳ش کال د قوس پر یوولسمه د چارشنبې په ورځ د کابل ښار په څلور سوه بستریز روغتون کي وفات او په کندهار کي د پوهنتون په انګړ کي په درناوی سره خاورو ته وسپارل سو. پر مزار ئې ستره ګومبته ولاړه ده.

د افغانستان په لوی قاموس

مختصات افغانستان

اسم یا کلمه	تصویر	بیوگرافی مختصر	معلومات مکملتر	تخصص	نوع محتوا
رشاد عبدالشکور		اکایمیسن پوهاند عبدالشکور رشاد د افغانستان او سیمي په سطحه کي ستر محقق، وتلی ادیب، منلی ژبپوه ، پیاوړی استاد او خوږ ژبی شاعر وو چي د ۱۳۰۰ هـ ش کال د عقرب پر ۲۳مه = د ۱۹۲۱ع کال د نومبر ۱۴مه د کندهار ښار د بابړو په کوڅه کي زیږېدلی وو. پلار ئي عبدالغفور خان نومېدی اوعلم دوسته او مخور سړی وو. په پارسي، عربي، اردو او انګرېزي ژبو پوهېدی. نیکه ئي حاجي محمد ایاز خان د خپل وخت مشهور سوداګر وو. د دوی کورنی د لوی احمد شاه بابا د پاچهی په کلونو کي پیژندل سوي او شتمنه کورنی وه. د احمد شاهي عصر مشهور شخصیت او د لوی احمد شاه بابا د لمسي شاه زمان سدوزي خسر امین الملک نورمحمد خان بابړ د همدي کورنی سړی وو.	د اکادمیسن پوهاند عبدالشکور رشاد پیژندنه	محقق، نویسنده، شاعر، تاریخ شناس، جامعه شناس، زبان شناس و سیاست شناس	شعراء، نویسندگان، هنرمندان و خدمتگزاران